

TREMTINYS

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

2004 m. lapkričio 18 d.

Nr. 47 (628)

Tokia buvo mūsų kova

Ši rugpjūtį sukako 60 metų, kai Rokiškio r., Obelių valsč., Tumasonių miške, įvyko pirmosios partizanų kautynės su enkavėdistais. Kautynių dalyvių jau nedaug tarp gyvųjų, tačiau vienas jų – Feliksas Mažeikis, tapęs gyva legenda, gyvena Rokiškyje.

Mažeikių šeimoje užaugo trys sūnūs, jauniausias jų – Feliksas. Visi buvo šauliai. Kai 1944 m. sovietų kariuomenė užėmė Rokiškį ir paskelbė vyrų mobilizaciją, Fe-

liksas pasitraukė iš namų. Naktimis miegojo miške. Jo pėdomis pasekė Tumasonių ir greta esančių kitų kaimų jaunuoliai. Mažeikių sodyboje buvo paslėpta daug ginklų ir šaudmenų. Iš susibūrusių vyrų tik vienas Feliksas buvo tarnavęs kariuomenėje, tad jam teko mokytį jaunuolius naudotis granatomis, kulkosvaidžiu, pusautomatišiais šautuvais ir šautuvinėmis granatomis.

(keliami į 5 psl.)

Latvijos partizanų vadas O. Stefansas (kairėje), šalia jo – F. Mažeikis ir Latvijos garbės partizanas E. Narkevičius

Ar iš tiesų vaivorykštė virsta raudonąja pašvaiste?

Vaivorykštė, įsižiebusi Konstitucijos dieną, švietė apgailėtinais trumpai. Nereikia nei motyvuotų politologų prognozių, nei įmantrių politikų išvedžiojimų apie Seimo porinkiminio periodo derybas. Kiekvienam lietuviškai mąstančiam bendrapiliečiui tapo visiškai aišku – socialdemokratams net ir nemėgino derėtis su dešiniaisiais. Tai buvo tik spektaklis, skirtas visuomenei nuraminti ir negudrus mėginimas šiek tiek pridengti tikriausiai išankstinį socialdemokratų ir darbiečių lyderių suokalbį. Išankstinė sąlyga “premjerams su septyniais ministrais” ir lygiagrečios “derybos” vienu metu su Darbo partija ir Tėvynės sąjunga demaskavo tikruosius ketinimus.

Beliaka apgailėstauti, kad apsispręsti dėl iš tiesų labai atsakingo šalies valdymo periodo kairioji pusė pritrūko pilietinės valios. Toks žings-

nis anaipol nėra jokia staigmena. Sovietmečio papročiai, komandinė ekskomunistų drausmė, sovietinio mąstymo atgyvenos, neretai ir bendra aktyvi kolaboravimo patirtis niekur nedingo. Apmaudu, kad tokia puiki proga parodyti, jog penkioliktaisiais Antrosios Respublikos metais dešinieji ir kairieji – dvi stambios politinės jėgos – jau gali pasirodyti visuomenei gebančios susitarti dėl bendrų valstybės interesų, lieka neišnaudota. Žinau, kad ne vienas skaitytojas man su karčia šypsena ne be pagrindo primins žinomą rašytojo Ričardo Gavelio pastebėjimą: “Jeigu žmogus visą sąmoningą gyvenimą tarnavo vienam centrui, jis jau psichologiškai negali nuo tos tarnystės atsiriboti /.../ Tai vėlgį ne klaida, o esminis mentaliteto dalykas /.../”

(keliami į 4 psl.)

Petras GIRDZIJAUSKAS

Garbė Laisvės šaukliui

Minime LLKS prezidiumo pirmininko, LR devintojo gynybos pajėgų (kariuomenės) vado, generolo Jono Žemaičio-Vytauto žūties 50-metį.

Gen. Jonas Žemaitis-Vytautas gimė praėjusio šimtmečio pradžioje žemaičių žemės pakraštyje – Palangoje. Tėvai su mažuoju Jonuku paklajoję po svečių Lenkiją apsigyveno Šiluvoje. Jonukas, jau ūgtelėjęs, įstojo į Raseinių gimnaziją ir baigė 6 klases. Paskui – Kauno karo mokykla. Leitenantas Jonas – 1936–1938 m. Prancūzijos Fontenblo karo mokyklos kariūnas kapitonas. Užgriuvusi sovietų okupacija jį permala per 29 “raudonojo” korpuso ir pasipriešinimo bolševikams mėsmaļę. Šio kruvinojo laikotarpio įvykiuose Dievo ranka jį saugojo: metęs 29 korpusą, atsisakęs tarnauti vokiečiams, grįžta Šiluvon. Aktyviai priešinasį jau antrie-

Gen. Jonas Žemaitis-Vytautas

siems okupantams, gen. P. Plechavičiaus Vietinėje rinktinėje vadovauja batalionui. Kai fašistai ją išsklaido, grįžta į Šiluvą ir sulaukia dar vieno okupantų pasikeitimo. Bepformuojant LLA kapitonas kviečiamas vadovauti daliniui, tačiau negrįžtamai išėiti į karą jis neskuba.

(keliami į 5 psl.)

Konstitucinės Europos Sąjungos vertybės

Seimas savo paskutiniame posėdyje ratifikavo Europos Sąjungos Konstituciją. Pasigirdo priekaištų dėl tariamos skubos. Motyvai patys įvairiausi: visuomenė nesuipažino su Konstitucijos turiniu, rinkėjai tos storosios knygos dar neskaitė, o turėtų bent pasklaidyti, pareikšti nuomonių, pasvarstyti, o po to jau visos liaudies referendumu spręsti, ar priimti šį teisės aktą, ar dar palūkėti. Atseit to nepadarius liks apgauti ir rinkėjai, ir visuomenė.

Prezidentas V. Adamkus ir premjeras A. Brazauskas pritarė siūlymui svarbų teisės dokumentą ratifikuoti Seime. Konstitucijos projektas sukosi Seime jau daugiau nei porą metų. Vyriausybė Europos integracijos komisija dar 2002 m. liepą konstatavo, kad “Narys ES yra geriausias būdas Lietuvos nacionalinių interesų užtikrinimui. Lietuvai

svarbu, jog reformos laiduotų ES veikimą, kuriame lygiomis teisėmis galėtų dalyvauti visos ES narės.” Tiesą pasakius, per visą praėjusį tūkstantmetį Lietuva tokios galimybės neturėjo – saugi nepriklausomybė neįmanoma be garantų. O jų nebuvo ir būti negalėjo. Savime suprantama, kad bet kokia dvišalė ar daugiašalė sutartis nori nenori reikalauja atsisakyti dalies savo suvereninių teisių. Tokia taisyklė galioja ir vedybinės sutarties (vestuvių) partneriams. Lietuva nepraranda valstybinio suvereniteto daugiau negu kitos, jau pusę amžiaus gyvuojančios, Sąjungos narės, tačiau įgyja esminės svarbos pranašumą.

Dar vis pasigirsta absurdiškų palyginimų, pavyzdžiui, buvome Sovietų sąjungoje, sunkiai išsilaisvinome, o dabar patys lendame į kitą – “Naują Europos Sovietą.”

(keliami į 2 psl.)

Aktualijos

■ Kadenciją pradėdantis Seimas antradienį nutarė iš naujo svarstyti Lietuvos Prezidento Valdo Adamkaus vetuotas praėjusio Seimo priimtas Sveikatos draudimo įstatymo pataisas.

■ Ukrainos centrinės rinkimų komisijos (CRK) pirmininkas Sergejus Kivalovas paragino šalies saugumo tarnybą užtikrinti CRK informacijos sistemų saugumą susumuojant lapkričio 21 d. antrojo prezidento rinkimų turo rezultatus.

■ Antradienį Latvijos vyriausybė nusprendė nesuteikti šalies pilietybės vienam aršausių štabo rusiškoms mokykloms ginti aktyvistų Juriui Petropavlovskui. Tai pirmasis atvejis atkūrus Latvijos nepriklausomybę, kai vyriausybė išbraukia žmogų iš pretendentų į pilietybę sąrašą.

■ “Rusija yra pasiruošusi atnaujinti ginklų tiekimą Irakui”, – pareiškė Rusijos gynybos ministras Sergejus Ivanovas. Jis pabrėžė, kad Irako vyriausybė turėtų paprašyti Rusijos suteikti karinę ir techninę pagalbą, kad ji galėtų atnaujinti tiekimą. Ministras pabrėžė, jog už pristatytus ginklus turėtų būti sumokėta.

■ Praėjus aštuoniems mėnesiams po kovo 11-osios išpuolių Madride, antradienį prasiėjo ir po kelių minučių baigėsi pirmasis procesas prieš vieną kaltinamųjų. 16-mečiui ispanui, kuris islamo teroristams į Ispanijos sostinę atgabeno sprogmenų, skirti šešeri metai nelaisvės. Bausmę jis atliks nepilnamečių kolonijoje. Po to dar penkerius metus bus stebimas teisingumo žinybų.

Lietuvos kariuomenės dienai Renginiai Kaune lapkričio 21 d.:

10 val. šv. Mišios Šv. Mykolo Arkangelo (Įgulos) bažnyčioje.

12 val. Vyčio Kryžiaus Ordino vėliavos pakėlimo ceremonija, gėlių padėjimas prie Nežinomo kario kapo ir Laisvės paminklo.

12.40 val. Kauno įgulos dalinių karių paradas K. Donelaičio gatvėje.

16 val. Vyčio Kryžiaus Ordino vėliavos nuleidimo ceremonija Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodyboje.

Lapkričio 21 d. nuo 11.30 iki 13 val. eismas K. Donelaičio gatve bus uždarytas. Informacija tel. (8-37) 307650.

Konstitucinės Europos Sąjungos vertybės

(atkelta iš 1 psl.)

Nesiverčia liežuvis aiškinti „nežinantiesiems“ ar „pamiršusiems“ istoriją, bet reikia. Lietuva buvo okupuota pagal Stalino ir Hitlerio nusikalstamą suokalbį. Abu grobikai pasidalijo nepriklausomų valstybių teritorijas. Po okupacijos ir aneksijos okupantas, pasitelkęs Penktąją koloną, organizavo „taikios socialinės revoliucijos“ ir „savanoriško įsiprašymo į „sojūzą“ spektaklius. Lygiagrečiai vyko neregėto žiaurumo genocido akcijos.

Kritikų kaltinimai piliečių apgavyste neturi jokio pagrindo. Žinybų specialistai iki panagių išanalizavo pagrindinį teisės aktą. Apie tai daug rašyta ir diskutuota. Seimas, kuris aktyviai rengėsi užbaigti išskirtinės svarbos darbą, pasielgė racionaliai ir teisingai. ES Konstitucija ratifikuota. Sunku pasakyti, kiek laiko naujasis Seimas būtų turėjęs iš naujo gilintis į Konstitucijos subtilumus. Būtų smarkiai pažeista visuomenės rimtis, jei rinkimų maratonų serijos išsvargintos visuomenės nuotaikomis galėtų pasinaudoti valstybingumo neigėjai. Seimo rinkimai atskleidė kuriozinių pilietinio disbalanso atvejų. Štai Jonavos apygardoje tvirtai pirmavęs socialdemokratų kandidatas pralaimėjo Darbo partijos atstovui. „Beje, jei naujasis politikas nekalba nei apie politiką, nei apie „pilstuko tašką“ jo privačiame name, tai Jonavos policija patvirtina, kad nuo šiol Jonavos rajonui atstovausiantis aukščiausiam valdžios flange Juozas Jaruševičius palyginti visai neseniai baustas už neteisėtą etilo alkoholio laikymą.“ („Joneda“, Nr.11, 2004 lapkritis). Jei šią „verslo“ šaką bus mėginama įteisinginti, tai specialisto, tuo labiau Seimo nario, „gamybinė“ patirtis gali būti labai naudinga. Panašių pavyzdžių su labiau komplikuotomis istorijomis nestokojama.

Šios rinkiminės praktikos detalės anaipol nemenkina ES sąvokos ir tikslų. Konstitucija teigia, kad „Sąjunga yra atvira visoms Europos valstybėms, kurios gerbia jos vertybes ir yra pasiryžusios jas puoselėti kartu.“ Net ir labai svarbių Konstitucijos teiginių trumpame rašinyje neįmanoma paminėti, tačiau

apie vertybes reikia kalbėti, rašyti ir visomis progomis jas puoselėti. Taigi 2 straipsnis byloja: „Sąjunga yra grindžiama šiomis vertybėmis: pagarba žmogaus orumui, laisvei, demokratijai, lygybei, teisinei valstybei ir pagarba žmogaus teisėms“.

O štai kaip skamba pirmasis Sąjungos tikslas: „Skatinti taiką, savo vertybes ir savo tautų gerovę.“ Vėl galima būtų prikišti – Sovietų sąjungos konstitucijos teiginiai irgi kilniai skambėjo. Nepalyginami dalykai. Sovietijoje egzistavo tik fasadinė Konstitucija, prastai slepianti antihumanišką imperinę politiką ir jos žmogėdriškus kėsulus. SSKP CK nutarimai (vieši ir įslaptinti) buvo aukščiau visų įstatymų ir konstitucijų.

Be abejo, reikia žinoti, kad „Sąjungos kompetencija bendros užsienio politikos ir saugumo srityje apima visas užsienio politikos sritis ir visus su Sąjungos saugumu susijusius klausimus, įskaitant bendros gynybos politikos laipsnišką formavimą, kas sudarytų sąlygas pereiti prie bendros gynybos. Valstybės narės lojalumo ir savitarpio solidarumo dvasia aktyviai ir besąlygiškai remia Sąjungos bendrą užsienio ir saugumo politiką ir laikosi šioje srityje priimtų teisės aktų.“

Kariai savanoriai, laisvės kovų veteranai, piliečiai, besidomintys nacionalinio saugumo reikalais, gerai žino, kad 1939 m. gen. štabo mjr. Vytautas Bulvičius valstybės gynybos doktrinoje rašė: „Jokios grupės programa nėra priimtina, jei ji priešinga tautos gyvybės gynimo reikalams. Kiekvienas pasiūlymas turi būti atmetamas, jei jis silpnina krašto saugumą.“ Įdomu pastebėti, kad prieš 65 metus Lietuvos kariuomenės iškelta idėja įkūnijama Europos Sąjungos Konstitucijoje. Nekelia abejonių, kad nacionalinio saugumo teisės aktai bus tobulinami. Beje, ši Lietuvos patriotą kartu su kitais septyniais bendražygiais NKVD galvažudžiai po žiaurių kankinimų sušaudė Gorkio kalėjime 1941 m. gruodžio 18 d.

Pasipriešinimo istorija moko ir įpareigoja. Seimas savo pareigą atliko.

Edmundas SIMANAITIS

Sveikiname su artėjančiomis Lietuvos kariuomenės atkūrimo 86-osiomis metinėmis. Tegul laisvės ir stiprybės dvasia lydi jūsų gyvenimo kelią kaip nesenkanti versmė, suteikianti jėgų tarnauti Tėvynei.

Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos pirmininkas
ats. kpt. Algirdas Petruševičius
Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos Vilniaus apskrities
skyriaus pirmininkas Zigfridas Jankauskas
Lietuvos kariuomenės rezervu karių asociacijos Vilniaus apskrities
skyriaus vadas ats. vyr. ltn. Sigitas Vaitulionis
Lietuvos Respublikos krašto apsaugos bičiulių klubo pirmininkas
ats. mjr. Antanas Burokas
Lietuvos Sąjūdžio tarybos pirmininkas Rytas Kupčinskas

L. Truska vėl ruošiasi „žygiams“

Ketverius metus kairiesiems valdžius Lietuvą ir vėl gavus mandatą valdyti dar ketverius metus, naujam ideologiniam vajui sukilo sujudo simpatizuojantys sovietmečiui, paprastai menkinantys Lietuvos rezistenciją ir besistengiantys išpildyti A. Brazausko tarybinės Lietuvos šlovimo užmojus.

Beveik ta pati Mokslų akademijos kompanija, kuri ne per seniausiai buvo užsimojusi šlovinti A. Sniečkų jo jubiliejaus proga, dabar kuria dar rimtesnius planus – išaiškinti tautai sovietinės Lietuvos pasiekimus. Būtent toks akcentas ryškėja perskaičius organizatorių siūlomos mokslinės konferencijos „Lietuva tarybiniais metais: pasiekimai ir pradedimai“ darbotvarkėje numatomų pranešimų temas ir aiškinamąjį raštą.

„Jeigu prieš penkiolika metų tokio pobūdžio mokslinės konferencijos organizavimas būtų tiesiog neįsivaizduojamas, prieš dešimtmetį – provokacija, prieš penkmetį – prieštaringas poelgis, tai dabartiniu metu, Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą, tokio turinio mokslinė konferencija turėtų tapti nepaprastu simbolinės reikšmės aktu, įamžinančiu tautiečių tarybinio laikotarpio istorijos suvokimo pokytį, perėjimą nuo atskirų visuomenės dalių konfrontacijos į santarvę“, – taip pristatomi konferencijos tikslai ir uždaviniai.

„Pribrendo laikas objektyviai įvertinti sudėtingus naujausių laikų Lietuvos istorijos klausimus, kurie neretai vis dar mitologizuojami arba

interpretuojami vadovaujantis vien ideologinėmis nuostatomis“, – rašoma rašte A. Brazauskui, kurį pasirašo L. Truska ir H. Šadžius.

Konferencijos tematiką stengtasi išlaikyti „neutralią“: čia skirta laiko ir rezistencijai, ir Sąjūdžiui. Bet jos naudingumu ir bjektyvumu verčia abejoti rengėjų pavardės: jau vien ką reiškia L. Truskos pavardė – istoriko, kurio mokslinį laipsnį buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai rašo tik kabutėse, nes jis ne kartą šalies ir tarptautiniu mastu juodino, menkino ir žemino rezistenciją ir partizanų kovą už Lietuvos laisvę. Turbūt nė vieno mokslininko veikla Lietuvoje nėra susilaukusi tiek daug buvusių politinių kalinių, tremtinių ir partizanų organizacijų raštiškų protestų.

Rengti tokią konferenciją neva paskatinę ir tai, kad jaunoji karta ugdoma „nepilnavertiškumo komplekse, ypač dabar, įsijungus į Europos tautų bendriją“. Čia pat organizatoriai išreiškia nepasitenkinimą, kaip žiniasklaida šiais metais vertino ir nušvietė „pergalės prieš fašizmą Antrajame pasauliniame kare rezultatus“.

„Būtina dar kartą argumentuotai priminti, koks likimas laukė lietuvių tautos – „laš vandens ant įkaitusio akmens“, jei hitlerinė Vokietija būtų laimėjusi Antrąjį pasaulinį karą“, – teigia organizatoriai.

Turint omeny, kad toks likimas Lietuvos neištiko, būtų galima jiems pasiūlyti rengti ne mokslinę, bet fan-

tastinę konferenciją. Beje, jei nė vienu žodžiu neužsiminkoks bausis likimas Lietuvos ištiko pasibaigus Antrajam pasauliniam karui, kiek žmonių buvo sunaikinta, ištenta ir kankinta ir kas nutiko Lietuvos valstybingumu Užtat primena, kad „kaip tuo laikotarpiu buvo realizuota ilgaamžė lietuvių tautsvajonė savo valstybėje turėti visus tris svarbiausius miestus – sostinę Vilnių, uost miestą Klaipėdą ir Kauną“

Šios idėjos iniciatoriai jau kreipėsi į Vyriausybės vadovą, prašydami surasti lėmokslinei konferencijai. Konferencijos medžiagą planuojama paskelbti 750 pmonogramoje, kurios leidbai prašoma 70 tūkst. litų

Organizatoriai jau ga praėjusios kadencijos Seimnarių K. Prunskienės, K. Ebelio, J. Karoso ir A. Kunčiraštišką pritarimą tokiai konferencijai. Jame, kaip ir organizatorių paaiškinimu teigiama, kad Lietuvoje išrinė sąmonė mitologizucistoriniai įvykiai aiškina vien neigiamu požiūriu a per patriotiškumo prizmę tai nėra „tinkamas istori- tiesos paieškos būdas“.

Konferenciją surer numatoma šių metų lapkr- guodį. Kol kas dar nežinia Vyriausybė finansuos konferenciją. Žiniaskla- jau rašė, kad A. Brazaupritarimas gautas. Vilni- Sąjūdžio atstovai akyklai s- padėtį ir yra pasirošę pro- tuoti. Apie tolesnę šių įvy- eiga skaitykite kitu „Tremtinio“ numeriuose

„Tremtinio“

Žinios iš Seimo

Naujojo Seimo tvėrimo darbai stringa

Lapkričio 15 d. Prezidento dekretu sušauktas naujos kadencijos Seimas savo pirmąjį darbo dieną gali pavadinti viena ilgiausių ir sunkiausių. 11 val. pakilia nuotai-ka pradėję posėdžiauti par-

lamentarai, daugiau nei keturias valandas turėję išstovėti prisiekiant 136 parlamentarams, pirmąjį posėdį baigė tik apie 1 val. nakties.

Toks varginančiai ilgas posėdis buvo sunkus išbandymas ir seniausiam Seimo nariui K. Bobeliui, kuris tradiciškai, dar neišsirinkus nau-

jojo Seimo pirmininko, tjo pirmininkauti posėdži-

Seimo narius vienas mūsų pasveikino šalies pridentas Valdas Adamkus, raginęs juos būti socialjautrius: „Seimui dabar s- biau- sia – atsigręžti į žm- į jo kasdienes proble- Jūs, Lietuvos parlame- rai, privalote išgirsti š- žodžius.

(keliamo į 3 psl.)

Žinios iš Seimo

(atkelta iš 1 psl.)

Tai ne abstraktus politinis šūkis – tai Lietuvos žmonių reikalavimas. Socialiniu požiūriu būti jautresniems jus ragina ne tik Prezidentas. To iš jūsų tikisi rinkėjai. Priiminėdami įstatymus galvokime apie visos Lietuvos žmonių, o ne atskirų verslo ar kitokių interesų grupių, poreikius. Deja, kasdienėse diskusijose, kad ir peržiūrint biudžeto išlaidas, viešieji interesai dažnokai užmirštami.”

Po to Seimo narius ryžtingai ir su meile žmonėms imtis nūdienos uždavinių paragino diplomatinio korpuso vadovas, Apaštalinis nuncijus Peteris Stephanas Curbrigenas.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos generalinis sekretorius, monsinjoras G. Grušas, kaip ir šalies vadovas, savo maldoje prašė Aukščiausiojo, kad parlamentarai su meilėmis atsiųstų žmogų: “Prašykime Aukščiausiojo, kad jūsų išstartas priesaikos žodis būtų tiesos žodis. Pirmasis reikalavimas paskirtiesiems reikalavimams – kad jie būtų patikimi. Dievas yra tiesa, ir jis reikalauja, kad ir mes gyventume tiesoje. Jis reikalauja, kad laikytumėmės ištartų žodžių. Ypač šiandien, kai esate pasiryžę prisiekti ypatingą ištikimybę Lietuvos valstybei, prašome malonės jums, kad jūsų išstartas “taip” tikrai reikštų “taip”. Meldžiame už jus ir jūsų tarnystę, kad visi Lietuvos gyventojai galėtų tyliai, ramiai gyventi visokeriopai maldingą gerbtiną gyvenimą.

Meldžiame, kad jūs niekuomet nepamirštumėte, jog tarnaujate visiems krašto žmonėms siekdami sukurti Lietuvą, kurioje būtų galima saugiai ir dorai gyventi... Meldžiame malonės atpažinti Dievo veidą kiekviename, kas į jus kreipsis pagalbos dėl didesnių ir mažesnių širdgėlių. Jums suteiktos ypatingos galimybės išgirsti Viešpaties žodžius: “ką padarėte vienam iš šitų mažiausiųjų mano brolių, padarėte man”.

Po šių pakilių sveikinimo kalbų Seimui prisiekė 136 parlamentarai. Keturi savo mandatų atsisakė, o Tėvynės sąjungos atstovė Vincė Vaidevutė Margevičienė neatvyko prisiekti dėl mamos mirties. Ji ir kiti keturi pretendantai dar šią savaitę turėtų prisiekti.

Kitas svarbus dienotvarkės klausimas – Seimo pirmininko rinkimai. Keturių partijų valdančioji koalicija šį postą buvo numačiusi palikti buvusiam Seimo pirmininkui ir socialliberalų lyderiui A.Paulauskui. Teikiant Seimui jo kandidatūrą, jai prita-

rė net 76 parlamentarai. Mažumoje likę liberalcentristai išskėlė R.Šukio kandidatūrą. Pristatydamas A.Paulauskas tikino, kad jam vadovaujant Seimui, per pastaruosius ketverius metus Seimo įvaizdis sustiprėjo, žmonės vis labiau pasitiki Seimu. Su tuo nenorėjo sutikti labai griežtai A.Paulauską kritikavęs R.Šukys. Jis kaltino buvusį pirmininką menkai vykdžiusį valstybės institucijų, ypač teisėsaugos, parlamentinę priežiūrą. Kaltino ir pasinaudojus Specialiųjų tyrimų tarnyba ir Generaline prokuratūra, suvedinėjant sąskaitas politiniuose žaidimuose.

Tėvynės sąjungos atstovai, pretenduojantys Seime tapti opozicijos ašimi, pasisakė prieš A.Paulauską ir palikė R.Šukio kandidatūrą. A.Kubilius teigė, kad A.Paulauskas nebuvo blogas Seimo pirmininkas ir net mėginęs telkti į būrį valstybininkus, bet po rinkimų to atsisakęs ir susidėjęs su populistu V.Uspaskichu nuvykę ir savo rinkėjus, ir valstybininkus.

Vis tik didelė persvara Seimo pirmininko rinkimus laimėjo A.Paulauskas.

Vėliau buvo steigiamos frakcijos. Jų šiame Seime bus septynios: Tėvynės sąjungos, Naujosios sąjungos (socialliberalų), Valstiečių ir naujosios demokratijos, Lietuvos socialdemokratų, Liberalų ir centro, Liberalų demokratų bei Darbo frakcija. Mišriai Seimo narių grupei, kuri turi tokias pat teises kaip ir frakcija, priklausys vienintelis narys – P.Gražulis.

Tą patį vakarą išrinkti ir du Seimo pirmininko pavaduotojai: socialdemokratas Č.Juršėnas ir valstietis A.Pekeliūnas.

Iki išnaktų posėdžiavę Seimo nariai kitą dieną vėl buvo sušaukti į posėdį. Čia ketinta tvirtinti dar du Seimo pirmininko pavaduotojus, komitetus ir jų sudėtį. Bet valdančiosios koalicijos planus sujaukė Prezidentūra, kuriai nepatiko Darbo partijos siūlomi kandidatai į ministrus. Valandą simboliškai paposėdžiavus buvo paskelbta trijų valandų pertrauka. Per tą laiką V.Uspaskichas privalėjo surasti Prezidentui tinkamas kandidatūras. Kol jis apie porą valandų kalbėjosi su šalies vadovu, po vakarykščio posėdžio išvargę naujokai klaidžiojo po Seimą. Juokingiausia buvo antroji posėdžio dalis, trukusi vos 20 minučių. Formaliai užbaigus keletą klausimų, A.Paulauskas netikėtai paskelbė, kad posėdis baigtas.

Ingrida VĖGELYTĖ

Įvykiai | komentarai

Jonas BALNIKAS

Juodai raudonas pragmatizmas

Premjeras ir socialdemokratų vadovas A.Brazauskas kategoriškai ir griežtai pasmerkė savo partiečius, drįsusius nepritarti koalicijai su rusų oligarcho V.Uspaskicho “darbiečiais”. Labiausiai gavo pylos partijos tarybos narys prof. Bronius Genzelis už negailestingą kritiką paties “didžiojo gelbėtojo” ir partijos vadovybės adresu. Kaip žinoma, B.Genzelis pasmerkė autoritarinį A.Brazausko vadovavimo partijai ir valstybei stilių ir pranašavo partijai bankrotą, jeigu ir toliau broliausis su V.Uspaskichu. Tarybos posėdyje A.Brazauskas ir jo parankiniai pareikalavo prof. B.Genzelio viešai atsiprašyti arba palikti posėdžių salę. B.Genzelis tai padaryti atsisakė ir partinių “bičiulių” buvo išvadintas atskalūnu bei partijos šmeižiku. Žodžiu, kaip senais laikais, kai buvo puolami, o vėliau likviduojami ar ištremiami menševikai. Beje, prof. B.Genzelis sakė, kad A.Brazauskas jį išvadino atskalūnu dar tada, kai Lietuvos komunistų partija sprendė atsiskyrimo nuo SSKP klausimą.

A.Brazauskas pareiškė, kad naujosios Vyriausybės narių sąrašas bus paskelbtas prezidentui artimiausiu metu. Tačiau jau dabar aišku, kad rietenos dėl ministrų portfelių dar nepasibaigė. V.Uspaskichas kelia vis naujus reikalavimus. Pirmiausia rusų oligarchas reikalauja pagrindinių Seimo komitetų vadovų kėdžių. Aiškėja viena – V.Uspaskichas nurodinėja A.Brazauskui. Ką jau kalbėti apie perrinktą Seimo pirmininką A.Paulauską, kuris nepaisant užimamų pareigų liko tik bebalsis. Todėl Seimo pirmininkas dabartiniame parlamente bus tik simbolinė figūra. Na, gal su patariamąjo balso teise. Ultimatyvūs V.Uspaskicho reikalavimai suteikti savo žmonėms svarbiausių Seimo komitetų vadovų postus, atrodo, supykde ir koalicijos “ašį” – premjerą A.Brazauską. Mat ir jis siekia to paties. Dėl tų nesutarimų teko nutraukti netgi praėjusio antradienio Seimo posėdį. Taigi pradėjo pildytis kai kurių politologų pranašystės, kad anksčiau ar vėliau ta išgirtoji “raudonoji” koalicija susipeš tarpusavyje. Perne-

lyg jau godūs ir savanaudžiai tie koalicijos partneriai. Be V.Uspaskicho ar “stabilumo garanto” A.Brazausko, savo dalies grobio dalybose reikalauja ir draugė Kazimira.

Iki Kalėdų gal ir pasidalys tuos postus Vyriausybėje ir Seime. Klausimas, kokią politiką, kartu ir užsienio, vykdys ši neokomunistų koalicija. Ar visiškai paklus Maskvos instrukcijoms, ar tik iš dalies. Sprendžiant iš A.Brazausko ir V.Uspaskicho kalbų ir pareiškimų dėl užsienio politikos, jie abu puikiausiai sutaria. Po rinkimų skubėjęs visus nuraminti, kad tęs Lietuvos užsienio politiką, jos prioritetais laikysiąs santykius su Europos Sąjunga ir NATO, dabar V.Uspaskichas prakalbo kitaip. Esą svarbiausia – didinti Lietuvos kaip tilto tarp Rytų ir Vakarų vaidmenį. Kitaip tariant, paversti Lietuvą Maskvos gubernija, nes tas vadinamasis “tiltas” tarnaus tik Rusijos interesams. Beje, apie tokį “tiltą” postringauja ir A.Brazauskas, kuris, anot V.Uspaskicho, į viską žvelgia pragmatiškai. Ypač į gerus santykius su kaimynais, aišku, kalbėdamas apie tai A.Brazauskas ir V.Uspaskichas pirmiausia turi galvoje Rusiją. O Maskva gerais santykiais laiko tik tai sutikimą su Kremliaus diktuojamomis sąlygomis. Įdomu, kad užsienio reikalų ministras Antanas Valionis yra kategoriškai atmetęs vadinamojo “tilto” idėją. A.Valionio nuomone, tokia idėja yra žalinga Lietuvos valstybei.

Tačiau kam rūpi ministro nuomonė, jeigu viską tvarko ne jis, o A.Brazauskas. Pastarojo įžūlumas peržengė visas ribas. Nors kandidatūrą į valstybės kontrolieriaus postą turi teikti Prezidentas, A.Brazauskas jau paskelbė, kad juo būsiąs ne kas kitas, o vienas ištikimiausių partinių dogmatikų, buvęs vidaus reikalų ministras Juozas Bernatonis. Tai jis kartu su kolega G.Kirkilu vedė derybas su V.Uspaskichu dėl valdančiosios koalicijos sudarymo. Kitaip tariant, dalijosi ministrų ir jų pavaduotojų portfeliu. Taigi visos valstybės kontrolės institucijos pereina A.Brazausko žinion. Finansinių tyrimų tarnybos, kuri stebės, kaip bus skirstomi ir kam atiteks Europos Sąjungos fondų milijonai, vadovu skubiai tapo buvęs sovietinės milicijos veteranas Jonas Liaudanskas, kuris kartu su J.Bernatoniu, jam būnant vidaus reikalų ministru, bandė

nušalinti generalinį policijos komisarą Vytautą Grigaravičių. Kodėl taip skubama į šiuos svarbius postus pasodinti ištikimiausius partiečius, visiškai aišku.

“Plieninės magnolijos” triumfas

Pasaulio politikos analitikai ir politologai aktyviai svarsto, kaip keisis galingiausios pasaulio valstybės JAV politika, valstybės sekretore tapus iki šiol ėjusiais prezidento Dž. Bušo patarėjos pareigas saugumo klausimais Kondalizai Rais. Ši juodaodė intelektualė, kuriai šiomis dienomis sukako 50 metų, yra politikos mokslų daktarė, šį laipsnį gavusi Denverio universiteto Tarptautinių studijų mokykloje. Jau būdama 26 metų K.Rais tapo Stanfordo universiteto Tarptautinio saugumo ir ginklų kontrolės centro darbuotoja, o jos pagrindinis užsiėmimas buvo Sovietų sąjungos politikos studijavimas. Beje, jaunystėje K.Rais sėkmingai siekė pianistės karjeros, ir jai neblogai sekėsi. Domėtis politika ją paskatino čekų emigranto Josefo Korbelo ir buvusios JAV valstybės sekretorės M.Olbrait tėvo paskaitos Denverio universitete. Jau tada ji suprato, kad Sovietų sąjunga kelia didžiausią pavojų pasaulio taikai ir saugumui. Todėl prezidentaujant Dž. Bušui vyresniajam K.Rais jau tapo Nacionalinio saugumo tarybos patarėja Sovietų sąjungos klausimais. Ji nuolat akcentuoja, kad tik Jungtinių Valstijų karinė galia gali užtikrinti pasaulio saugumą.

Kondoliza Rais ne kartą lankėsi Maskvoje ir stebino Kremliaus vadovus puikiu rusų kalbos žinojimu. Pirmieji komentarai iš Maskvos dėl K.Rais paskyrimo valstybės sekretore rodo, kad Kremlius nėra labai patenkintas tokia įvykių eiga. Mat naujoji JAV valstybės sekretorė, – o tai yra pats aukščiausias postas JAV administracijoje po prezidento, – jokiū būdu nesileis vedžiojama už nosies ir puikiai išmano Rusijos reikalus. Nors pačioje Amerikoje ši juodaodė politikė už jos tvirtą poziciją Irako karo ir kitų “blogio ašies” valstybių atžvilgiu priskiriama prie vadinamųjų vanagų, tačiau visi, net ir jos politiniai priešininkai, pripažįsta, kad ji yra nepaprastai ryžtinga ir nuosekli politikė. Neatsitiktinai ji gavo “plieninės magnolijos” pravardę.

Kur žvelgia valstybės vyrai

Perskaitęs straipsnį "Sunki priverstinė kelionė" ("Tremtinys", Nr.43) prisimčiau Skardupius. Juk nuo mano tėviškės tik apie 5 km. Neretai su močiute eidavome į Skardupių bažnyčią, kuri buvo pastatyta, galima sakyti, karo metais ant trijų ūkininkų žemės. Vienas iš jų – Žaldaris. Karo metais pas juos mes buvome evakuoti. Atsitraukdami vokiečiai iš tanko šovė į bažnyčią, sviedinys susprogdino sieną, skeveldros apgadino medines lubas, nors šiaip didelių nuostolių nepadarė. Tačiau man kilo kita mintis apie straipsnyje aprašomą Juozą Urboną. Žinoma, daugelis partizanų kovojo ir žuvo nesulaukę laisvės. Dalis tokių vyrų net nepasiekė tolimo Sibiro, dalis supuvo lageriuose ir tik maža dalelė išvydo savo tėviškės padangę.

Dabar grįžkime prie Žaldarių. Kiek žinau, buvo trys vyrai. Visi labai nusiteikę prieš sovietus ir partizanavo arba padėdavo partizanams. Nieko nežinau apie vyresnįjį brolių, vidurinysis mirė, atrodo, sirgo džiova. Tačiau jausniausias Benius partizanavo kaip ir daugelis nenorėjusių

eiti su sovietais ir tikėjusių geresne ateitimi. Bet štai Benius žuvo nuo stribų kulku. To negana. Jis buvo atitemptas į viešą vietą, kad pamatytų žmonės. Buvo atvesta jo motina ir stribų kamantinėjama: ar čia jos sūnus. Bet ji nepalūžo, nežinia koks skausmas spaudė širdį, ji atsakė – ne. Jei būtų pasakiusi – taip, būtų laukusi sunki kelionė į Sibiro lagerius.

Manau, tai buvo tvirtos valios moteris. Nežinau, kaip ji toliau visa tai ištvėrė, koks buvo jos tolesnis likimas. Tačiau tai ne vienintelis atvejis. Žinau dar vieną moterį, išsižadėjusią savo mylimo vyro ir vaikų, kurie liko našlaičiais, tėvo. Įdomu, ar kas nors tokias motinas šiuo metu dar prisimena? Ar kas nors Vėlinių vakarą ant jų kapų uždega žvakelę? Joms šiandien nereikia garbės, bet norėtųsi, kad tai liktų ainių atmintyje.

Perskaičiau ministro Monkevičiaus atsakymą dėl rezistencijos istorijos dėstymo. Keista, kad mes jau net nenorime pripažinti buvus žiauriai tremtį, Sibiro kalinių kameras ir kitus dalykus. Aš turiu kino kadru iš

tremties. Keletą metų mane kviesdavo į Žiežmarių mokyklą, tačiau dabar jau niekam, matyt, šie prisiminimai nebereikalingi. Čia norisi paklausti – kodėl? Negi taip greitai viskas pamirštama, negi jau užgijo tos kančių žaizdos?

Jau norima pamiršti ir Kražių skerdynes. Kam tai naudinga? Kodėl Lietuvos vadovai taip greitai su viskuo susitaiko? Gal iš tiesų su kaimynais nereikia bartis, tačiau ir kaimynai turi pripažinti savo kaltes. Man tiesiog neaišku, kodėl Vilnijos krašte ignoruojama lietuvių kalba, kodėl leidžiama lenkams mus taisyti. Kai tuo tarpu Seinuose uždamos lietuviškos mokyklos ir kitos viešos vietos, tiesiogine prasme lenkinama. Tad į ką atsižvelgia mūsų valstybės vyrai ir kam jie tarnauja, ar Lietuvos labui?

Zenonas BINDOKAS
Žiežmariai

P.S. Jeigu mane pakviestų, galiu nuvažiuoti su vaizdo juosta į netolimas mokyklas, parodyti tikrus Sibiro vietovių kadrus. Tel. (8-346) 58378.

sant nurodytų konkrečių maršrutų bei laiko, negalima taikyti pažeidėjams drausminančių priemonių. Rašte informuojama, kad vairuotojai ir kiti keleivinio transporto darbuotojai pakartotinai instruktuoti, kas turi teisę į lengvatą ir perspėti.

Nenuolaidžiaukime bandantiems sąmoningai ar nesąmoningai pažeisti mūsų teises, užsirašykime jų pavardes, transporto priemonės numerius, laiką. Taip sudrausminkime nemokančius gerbti kol kas veikiantį nukentėjusio nuo okupacijos asmens statusą.

Algirdas BLAŽYS

Nenuolaidžiaukime

Komunistų nomenklatūros palikuonys nuolat siekia pažeminti buvusius politinius kalinius ir tremtinius, Laisvės kovų dalyvius dėl jiems teikiamų ir taip jau minimaliai sumažintų lengvatų. Daugelis mūsų tik nuryja nuoskaudą dėl tokio požiūrio ir nesitiki rasti tiesos kreipdamiesi į esančius valdžioje, nes ir ten dažnai sėdi panašūs.

Dažniausiai užkliūvame naudodamiesi važiavimo visuomeniniu transportu lengvata, nes tik ji viena ir liko matoma, parodant pažymėjimą. Paprašę lengvatinio bilie-

to matome nepasitenkinimą, kartais ir atsisako tokį parduoti. Toks atvejis buvo aprašytas "Tremtynyje" Nr.29, Petro Plumpos straipsnyje "Kuo mes skiriamės". Jame aprašyta incidentą sukėlė neteisėtas Panevėžio autobusų parko vairuotojo poelgis, tačiau buvo žinoma ir kitų panašių faktų. Taigi oficialiu raštu, kaip Panevėžio miesto savivaldybės tarybos narys, paprašiau autobusų parko vadovybę paaiškinti, kodėl taip atsitinka.

Gautame atsakyme apgailestaujama dėl įvykio, o ne-

Ar iš tiesų vaivorykštė virsta raudonąja pašvaiste?

(atkelta iš 1 psl.)

Tokios patirties neišdeginasi jokia ugnimi." ("Tremtinys" Nr.40, 2001m. spalio 25 d.).

Socialdemokratų, valstiečių ir darbiečių šaknys – toje pačioje sovietmečio patirtyje. Koalicija su populistine prorusiškos orientacijos Darbo partija negali nekelti piliečiams susirūpinimo. Artimiausioje ateityje išryškės kas yra kas. "Gelbėtojas" iš Archangelsko žadėjo visas valstybės valdomas "reformas" daryti pats vienas su "savo partija" ir labai spar-

čiai, per vienetukų burtažodžiais nustatytus laiko tarpus. Rinkėjai tokios galimybės jam nesuteikė. Į pilietinio nerimo kupiną filosofo dr. Leonido Donskio repliką: "Ar tebelieka viltis, jog mūsų visuomenė ir politikai turi tą savigarbos minimumą, kuris neleidžia su šalimi daryti viską, ką nori svetimos šalies kriminalinė grupuotė?" ("Pilietinė visuomenė ir jos priešai", Vilnius, 2004), atsakyčiau neabejodamas, kad opozicijos konstruktyvi, strateginiai orientyrai paremta veikla

bus patikimas Lietuvos vidaus ir užsienio politikos tęstinumo garantas. Seime formuojasi stipri opozicija, kurioje daug didelę valstybinio darbo patirtį turinčių politikų. Beje, filosofas savaip pasikuklino – "veikia ne tik svetimos šalies kriminalinė grupuotė", bet ir svetimos šalies specialiųjų tarnybų aukštos kvalifikacijos planavimo ir rengimo specialistai. Jų patirtis kaupiama nuo 1939 m.

Teodoras ČIAPAS

Jau metai, kai palydėjome...

Pernai lapkričio 16 d. netekome "Tremtinio" redaktoriaus Romualdo Jurelionio. Sunku patikėti, kad nesutiksime jo Laisvės alėjoje, nepamatysime stoviniuojančio prie knygų prekeivių ar prasminguose renginiuose. Palikęs gausią kraitį – savo knygas – jis primena apie praėjusį gyvenimą tiems, su kuriais artimai bendravo. Iš jo knygų semiamės išminties, ieškome atsakymų, eilėraščiai nukelia į kitą epochą ir į vakarykščių dieną.

Intriguojanti viena iš paskutinių R.Jurelionio interpretacijų knygų "Šedevrai šiandien". Joje autorius atskleidė amžinąjį tobulumo siekį, ilgesį, grožį ir gėrį. Jis kviečia mus šviesą, tikrumą, į dieviškojo universalumo stebuklą.

* * *

Gyvenk. Ir rask šaltinį tą,
Kurio aš taip ieškojau... Rask.
Suradęs atsigerk... Žinau, kad atsigersi...
Nereikia daug... Kad gurkšnį...
Tik kad švaraus, kad tikro...

* * *

Kai saulė jūrą purpuru nudažo,
Pamirštam spektrą ir kilometrus.
Kai vyturys čirena, gandra kleketuoja, –
Klausai decibelus užmiršęs ir džiaugies.
Mokėkim džiaugtis. Vyturiu. Saulėlydžiu...

* * *

Mes patys keliam špagą, kautis ryžtamės.
Kovot prieš melą, smurtą ir niekšybę.
Įveiki klastą ir nubausti kaltininką.

* * *

Lietuviškos sodybos pasaka,
Sutviskusi visom vaivorykštės spalvom.
Užbūrusi paprastumu ir kuklumu.
Tai nusilenkim kukliai tėviškės sodybai –
Ko nors gražesnio juk nematėm niekur,
Skaistesnio nieko juk nematėm niekada.

(Ištraukos iš Romualdo Jurelionio knygos "Šedevrai šiandien").

Lyg stiprus vėjo gūsis..

Didžiai gerbiamas rašytojau p. Jonai Mikelinskai, Ji knyga "Kada Kodėl taps Todėl", nušviečianti lietuvių ir jų santykius, lyg stiprus vėjo gūsis praskaidrino ilgus ir tų tvyrojusį šešėlių, kritusių ant mūsų tautos. Jūs sugebėj atskleisti tiesą, kurios niekas iki šio laiko nebuvo įrodė

Knyga pasirodė tuo metu, kai Lietuva įsijungė į Europą bendriją. Tai tinkamas laikas nušviesti pasaulio tautoms šią ir sudėtingą lietuvių ir holokausto istorinę dramą

Mes, buvę Lietuvos politiniai kaliniai, ne vienas es patyrę žydų "malonę" sodinant mus į kalėjimus, tremi Gulago lagerius. Tik Jūs, mūsų tautos rašytojas klasi intelektualus žmogus, savo knygoje aiškiai, moksliskai grindėte tai, ko lig šiol niekas nėra padaręs. Kitaip tariant pažvelgėte tiesiai į akis. Manytume, kad ši Jūsų knyga tu būti įtraukta į Svetimo ir mokslo ministerijos sudaromus kymo planus, kad jaunoji karta teisingai suprastų istorinę są, susiklosčiusią tarp lietuvių ir žydų per daugelį metų

Mes, buvę Lietuvos politiniai kaliniai, esame Jums labai dėkingi, džiaugiamės, kad Jūs esate ir linkime dieviškos laimos gyvenimo ir kūrybos kelyje.

LPKS Kauno skyr

Tokia buvo mūsų kova

(atkelta iš 1 psl.)

Rugpjūtį partizanų grupė buvo susekta, nurodyta jų slėptuvė. Enkavėdistai mišką apsupo iš dviejų pusių, nes norėta partizanus išstumti į atvirą lauką. Jie, matyt, nesitikėjo, kad vyrai gali turėti ginklų. Į juos iš kulkosvaizdžio ir pusiau automatinų šautuvų buvo atidengta ugnis. Su enkavėdistais narsiai kovėsi Feliksas Mažeikis, Alfredas Krankalis, Bronius Kundelis, Pranas Grigalavičius, Vincas Pipikas ir kiti. Sunkiai sužeistas Jonas Savickas ligoninėje mirė. Albertą Kundelį ir Stasį Mažeikį enkavėdistai suėmė. A.Kundelis po kelių mėnesių buvo paleistas, o S.Mažeikis nuteistas 10 metų lagerio ir 5 metams tremties.

Po pirmojo kovos krikšto

Partizanai jau buvo atsargesni ir ėmė slapstyti. Dalis žmonių jungėsi prie ats. ltn. Petro Gudo būrio, Feliksas Mažeikis ir dar keli jaunuoliai perėjo į Plimbalės mišką, pas latvius. Čia vieną spalio rytą juos užpuolė Daugpilio garnizono enkavėdistai ir vietos sribai. Kautynėse žuvo penki partizanai, P.Dambrauskas buvo sužeistas. Labiausiai nukentėjo F.Mažeikis. Jis buvo sužeistas į krūtinę ir pilvą, tačiau kovos draugai jį išnešė ir po savaitės konspiracijos sumetimais pasivadinęs Antanu Būtėnu buvo paguldintas į Rokiškio ligoninę. Po mėnesio tikrinant palatas vieno saugumiečio buvo atpažintas, perkeltas į kitą palatą, kur jau buvo saugomi trys vyrai. Sargybiniai į palatą įleisdavo tik ligoninės darbuotojus, tačiau ryšininkei Almai Krankalytei-Rūtai pavyko į palatą užėiti. Ji apsiliko baltą chalata, paėmė kibirą, skudurą ir prasmuko. Sargybiniui ji nesukėlė jokių įtarimų. Jis palaikė ją ligoninės darbuotoja.

A.Krankalytė lankydavosi sužeistųjų partizanų namuose ir teikdavo jiems žinių. Tačiau saugumiečiams ilgainiui kilo įtarimas, kodėl tos palatos ligoniai taip ilgai gydomi. Ligoninės skyriaus vedėjas rėmė partizanus ir suprato, kad netrukus jie gali būti suimti. Tad patarė – kol ne vėlu, iš ligoninės bėgti. Kartu parengė detalų pabėgimo planą.

Lemiamą dieną – lapkričio 23-į

Artėjant sutartai pabėgimo valandai į palatą buvo paguldintas dar vienas vyras. Partizanai įtarė jį šnipinėjant. Vyrai atsigulė su šlepetėmis, apsiirė. Pasitarta, kaip apgaus sargybinių. Šnipas saldžiai knarkė. Kai sargybinių pašaukė į kitą aukštą prie telefono, visi neramiomis širdimis pradėjo laukti. Sargybinis priėjęs prie telefono rage lyje išgirdo tik pypsejimą. Vyrai pašoko iš lovų, apsiirė antklodėmis skubiai bėgo prie tarnybinių durų – jos atviros. Dabar beliko rasti tvoroje atplėštas lentas ir sprukti. Sargybinių tuo metu užkalbino moterys. Grįžęs į palatą jis rado tik praviras palatos duris. Dingo partizanai, dingo ir ryšininkė Rūta.

Feliksas Mažeikis laikinai apsistojo konspiraciniame bute, netoli Rokiškio, o jau kitą naktį atvyko partizanai Juozas Kuveikis ir Alfredas Krankalis palydėti jo į savo kraštą. Gruodžio pabaigoje Feliksas Mažeikis prisijungė prie ats. ltn. P.Gudo partizanų būrio štabo bunkeryje.

Kautynės

1945 m. sausio 5 d. vakare ryšininkė Rūta pranešė, jog prie Gediškių malūno bei Tumasonių kaime daug kariškių. P.Gudo būrys – apie 200 partizanų – perėjo į Paduobio mišką ir susijungė su Čerkos būriu (86 partizanai). Į Juodupę ir Aknystą (Latvija) atvežta daug kariškių, apsuptas miškas. Prasidėjo aršios kautynės. Jų metu žuvo per 100 partizanų ir vadas P.Gudas. Baigiantis šoviniams partizanai pradėjo veržtis iš apsupties. 1945-ųjų žiemą partizanai praleido pavieniui, o pavasarį vėl susibūrė į Juozo Kuveikio vadovaujamą būrį.

Feliksui Mažeikiui daug kartų teko stoti į kovas su čekistais, rengti pasalas. 1947 m. jis pateko į čekistų nagus. Buvo žiauriai tardomas, bet savo globėjų ir rėmėjų neišdavė. Karinis tribunolas F.Mažeikiui atseikėjo 10 metų lagerio ir 5 metus tremties. Išvežtas į Norilsko drausmės lagerį. Ten 1953 m. gegužės mėn. dalyvavo Kaerkano politinių kalinių sukilime. Pasibaigus įkalinimo laikui gavo pasą, kuriame buvo įrašyta: leidžiama gyventi tik Norilsko miesto ribose.

Po tremties

Į Rokiškį F.Mažeikis sugrįžo 1976 m., jau būdamas pensinio amžiaus. Netrukus prisistatė saugumietis ir įsakė po 24 valandų išvykti iš Lietuvos. Apsistojo Latvijoje. 1988 m. prasidėjus Atgimimui F.Mažeikis aktyviai įsitraukė į Sąjūdžio (Tautos fronte) gretas. Reabilituotas 1990 m., Rokiškyje jam paskirtas butas.

Įsitraukęs į Sąjūdžio veiklą, F.Mažeikis grįžo į šaulių rinktinę, įstojo į Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungą, pradėjo dainuoti buv. tremtinių chore, rašo šio choro metraščių. Turi surinkęs daug buvusių kovos draugų – partizanų, politinių kalinių prisiminimų. Juos rinkdamas dviračiu išvažinėjo daug Rokiškio rajono apylinkių. Aktyviai dalyvauja visuose renginiuose, dažnai – su fotoaparatu ir užrašų knygele rankose. Jis renkamas į LPKTS valdymo vienetus, rengia susitikimus su moksleiviais.

Už nuopelnus kuriant ir stiprinant Lietuvos krašto apsaugą LR Prezidento dekretu apdovanotas Lietuvos kariuomenės kūrėjo savanorio medaliu, LPKTS II laipsnio žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“, jam paskirta I laipsnio valstybinė pensija. Už nuopelnus Lietuvai ir Šaulių sąjungai suteiktas LŠS garbės šaulio vardas. „Jūs įnašas ateities kartoms primins Lietuvos išgyventas kančias ir dvasinį atsparumą“, – šie žodžiai įrašyti padėkos rašte, kuriuo F.Mažeikį apdovanojo Tautos fondas (Njujorkas).

Lietuvių tauta sovietų okupacijai priešinosi beveik 10 metų. Tai buvo gynybos karas prieš bolševikus, jų kolonijinę imperiją. Lietuvos partizanai šią nelygią kovą tęsė garbingai ir tik nedaugelis jų išliko. Vienas jų – Feliksas Mažeikis. Šiandien jį sutiksi visur: tarp buvusių politinių kalinių ir tremtinių, tarp Tėvynės sąjungos aktyvistų, tarp jaunimo. Nepaisant sielos ir kūno randų, jis niekada neatitrūko nuo politinio ir visuomeninio Lietuvos gyvenimo, jo valios ir ryžto nepalaužė čekistų kankinimai, kalėjimai ir lageriai, sunkūs išgyvenimai. Jis ėjo ir eina kartu su tauta. Būdamas jau garbaus amžiaus, F.Mažeikis tebėra kupinas entuziazmo, idealizmo ir energijos.

**A.KUNDELIS
buvęs partizanas**

Garbė Laisvės šaukliui

(atkelta iš 1 psl.)

1945 m. balandį kapitonas J.Žemaitis prisiekia ir tampa Žebenkties rinktinės štabo viršininku, vėliau – šios rinktinės vadu, pasirinkdamas Mato slapyvardį. Jis sparčiai kyla į šlovę: 1947 m. – Jungtinės Kęstučio apygardos vadas; 1948 m. – Jūros srities vadas, 1949 m. – Lietuvos gynybos pajėgų vadas, generolas, LLKS prezidiumo pirmininkas su prezidento įgaliojimais. Jis – ryškiausia pasipriešinimo žvaigždė ir intensyviausiai ieškomas asmuo visoje raudonojoje imperijoje. Batalionai čekistų, tūntai judų bando susekti nesugaujamą Laisvės pranašą. Jis paskelbia Deklaraciją (1949 02 16): „Komunistų partija kaip diktatūrinė ir iš esmės priešinga pagrindiniam lietuvių tautos siekimui ir kertinei Konstitucijos nuostatai – Lietuvos nepriklausomybei – nelaikoma teisine partija.“ Jis (ir jie) paskelbia mirties nuosprendį gaujai, pasivadinusiai partija, kuri kruvinuose gnaužtuose tuomet traiškė daugiau nei trečdalį Žemės rutulio gyventojų. Ta gauja – partija – tada net neįtarė, kad jų žūtis užtaisas ir yra čia, Lietuvoje, o jo pavadinimas – Sąjūdis. Tačiau jiems lemtis atseikės vėliau. Matas-Vytautas, turėdamas aukščiausią valstybės ir kariuomenės vadovo įgaliojimus, ketverius metus lipdo trapią pagrindinę Lietuvos valstybę, telkia prozininkus, poetus, redaktorius, karius ir visus lietuvius ragina neprarasti savasties, savo dvasinių turtų: kalbos, dainų, maldų, neišileisti raudonojo purvo, nepalūžti. Nuo čekistų imperijos smūgių aplink jį krenta vis daugiau kovos draugų, biblinė Judo lemtis sėlina iš paskos, siautėja aplink. Jis savo nenuilstamu žingsniu išmatavo Jūros ir Karaliaus Mindaugo sritis. Liko nepažinta Henriko sritis. Jis būtinai ją aplankys ir praleis ten 1951–1952 m. žiemą. Tačiau ryšio nesklandumai sukliudo pasiekti užsibrėžtą tikslą ir Vytautas grįžta atgal į Šimkaičių miško slėptuvę, pas Vaidoto rinktinės būrio vadą Simą, kuris tampa jo adjutantu. Tuomet Vytauto sveikata pareigų neišlaiko – kūnas tampa bejėgis, nors protas išlieka šviesus. Simo slėptuvė tampa jo ligonine be gydytojo ir vaistų. Jis Suvalkijos lygumų jau neišvys, neišmatuos jų nei žvilgsniu, nei žingsniu.

Simo slėptuvė tapo ne tik

ligonine, bet ir valstybės vadovo ir gynybos pajėgų vadoviete. Vytautas savo pareigas perduoda Jūros ir Nemuno sričių vadams, o po metų, pagerėjus sveikatai, dalį jų susigražina. Į šią vadovietę Šimkaitynėje plaukia sričių vadų ataskaitos, nors negausios, liūdnos ir liudijančios tų dienų kruviną lietuvių tautos istoriją. Ilgas priverstinis Vytauto užsibuvimas vienoje vietoje palankus čekistų maitvanagiams – jie nustato vadovietės vietą. Į Šimkaičių mišką siunčiami čekistų batalionai krečia jį skersai ir išilgai, bet veltui. Siunčiami tūntai judų, vėlgi veltui, kol suranda savąjį Judą – Rolandą (P.Narbutą), parūpinusį Vytautui maisto. Šis išduoda Simą ir vadovietę. Į Šimkaičių mišką budelius atvedė čekistas Nachman Dušanskij. Ilgai persekiojęs Vytautą, galop paėmė nelaisvėn. Jis šventė pergalę ir raportavo tuometinės čekistų imperijos vadovui L.Berijai: „Lietuvos buržuazinės kariuomenės kapitonas, pagrindinė išrinktas Lietuvos Respublikos Prezidentu, šiandien paimtas į nelaisvę.“ Jis tada dar nežinojo, kad jam, budeliui, už lietuvių tautos laisvės kovotojų persekiojimą ir jų engimą teks bėgti į pažadėtąją žemę, ten ieškoti užtarimo ir globos.

Sukaustytas grandinėmis Vytautas laikėsi oriai. Neleido žeminti nei kritusių kovotojų vardo, nei Sąjūdžio idėjos. „Didvyrių pralietas kraujas už tautos laisvę nežūva, bet laiduoja jos neišvengiamą grįžimą“, – teigė jis. Teisme Vytautas pasakė: „Mūsų tautos kova už laisvę, kuriai aš vadovauju, užkariautojams turės lemtingų pasekmių.“ Šie pranašiški paskutiniai teismo žodžiai pildėsi ne iškart. Tačiau čekistų imperijos griūtis prasidėjo būtent nuo Lietuvos Sąjūdžio smūgių.

LLKS prezidiumo pirmininkas, devintasis gynybos pajėgų vadas, generolas Jonas Žemaitis-Vytautas sušaudytas Maskvoje, Butyrkuose, 1954 m. lapkričio 26 d.

Garbė mūsų Laisvės šaukliui, prieš pusę amžiaus atidavusiam gyvybę už mūsų laisvę.

Jo atminimą saugo biustas prie Krašto apsaugos ministerijos, Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija ir jauni kariūnai. Įspūdingas paminklas jo gimtosios Palangos centre, su tokia pat žaliuojančia eglute, kokia augo virš įėjimo angos Šimkaitynės vadovietėje.

Neblėstanti pagarba vadui

LPKTS Šakių skyriaus nariai paminėjo Tauro apygardos vado Aleksandro Grybino-Fausto 55-ąsias žūties metines. Spalio 2 d. Šakių aps. Jankų valsč. Šunkarių miške vis mažėjantis partizano artimųjų ir bendražygių būrelis išreiškė pagarbą tylos minute bei gėlėmis. Prie jo žūties vietoje pastatyto kryžiaus bei Paluobių bažnyčioje aukotose šv. Mišiose tik mintimis pabuvojo ir vienintelis likęs gyvas Aleksandro Grybino brolis Zigmas Grybinas, gyvenantis JAV. Prieš kelerius metus paskutinįsyk Faustui pagarbą reiškė sėserys – Stasė Grybinaitė-Matulionienė bei Sofija Grybinaitė-Tėvelienė.

Aleksandras Grybinas-

Faustas gimė 1920 m. Šakių aps., Lukšiuose, mokytojo Antano Grybino šeimoje. Partizanauti pradėjo 1945-ųjų pabaigoje, o 1948 m. spalio 8 d. tapo Tauro apygardos vadu. 1949 m. birželio 16 d. A. Grybinas LLKS tarybos prezidiumo sprendimu buvo apdovanotas 2-ojo laipsnio Laisvės kovos kryžiumi (su kardais). 1949 m. lapkričio 28 d. patekęs į pasalą, buvo sužeistas. Prieš apsuptas, Faustas sunaikino dokumentus ir garbingai žuvo. 1998 m. gegužės 19 d. LR Prezidento dekretu Faustui suteiktas pulkininko laipsnis ir Vyčio Kryžiaus 2-ojo laipsnio ordinas.

Tauro apygardos vadui yra pastatyti du paminkliniai kryžiai. Po Lietuvos nepri-

klausomybės atkūrimo žūties vietoje Faustui paminklą pastatė Vytautas Janulevičius bei Antanas Gaižauskas. "Šalia antrojo kryžiaus auga iš žūties vietos iškastos dvi eglaitės. Paminklo Pelenių kaime pastatymo iniciatorė – Faustą mylėjusi buvusi klasės draugė Aldona Dailidienė", – pasakojo LPKTS Šakių skyriaus tarybos narė Teresė Ižganaitienė.

Spalio 2-ąją partizanų bendražygiai, artimieji, LPKTS Šakių skyriaus nariai aplankė ir Kęstučio rinktinės vado Jono Brazio-Klajūno bei Liudviko Juodkojo-Kariūno žūties vietą Gražiškių kaime.

Indrė
PETRUŠKEVIČIŪTĖ

Lietuvos kariuomenei – 86

Kai žygiuodami kariai tartainai traukia dainą, nejučia pažadina mus iš apsnūdimo, pasijuštame esą tikri Karaliaus Mindaugo ir Didžiųjų Lietuvos kunigaikščių Gedimino ir Vytauto ainiai. Lietuvos kariai jau Mindaugo laikais garsėjo savo ryžtingumu, sumanumu ir kovingumu.

1795 m., po Trečiojo Respublikos padalijimo, Lietuva atiteko Rusijai. Carų vergijoje buvo lemta išgyventi 120 metų. 1918 m. vasario 16 d. atkūrus Lietuvos nepriklausomybę didieji mūsų kaimynai iš Rytų, Pietų ir Vakarų lenktyniaudami tarp savęs, stengėsi Lietuvą pasiglemžti kiekvienas sau. Naujos okupacijos akivaizdoje Lietuvos Vyriausybė 1918 m. lapkričio 23 d. išleido pirmąjį įsakymą, kuriuo ragino Lietuvos piliečius skubiai burtis į savanorių pulkus šalies nepriklausomybei ginti.

Raudonoji armija, priartėjusi prie Lietuvos Respublikos sienų, nesustojo, bet veržėsi į krašto gilumą. Pirmieji susibūrę Lietuvos kariuomenės pulkai sulaukė ją ties Kėdainiais, atmušė ir priverstė trauktis už Lietuvos ribų. Šiose kovose 1919 m. vasario mėn. žuvo pirmas mūsų karys savanoris Povilas Lukšys.

Kariuomenei kovojant su bolševikais, Šiaurės Lietuvoje šeimininkavo vokiečių ir rusų kariniai daliniai. Lietuvos kariuomenė, atsipalaidavusi Rytų fronte, Šiaurės Lietuvoje stėjo į kovą su išibrovėliais. 1919 m. lapkritį ir gruodį kariavo su išiveržėliais, kuriems vadovavo karininkas Bermontas-Avalovas. Bermontininkai ties Radviliškio ir Šiauliais patyrė pralaimėjimą ir buvo priversti pasitraukti į Vokietiją.

Trečias priešas puolė iš Pietų. Nors Lenkija su Lietuva 1920 m. spalio 7 d. Suvalkuose buvo pasirašiusi taikos sutartį, pagal kurią Vilnius ir Vilniaus sritis buvo pripažinta Lietuvai, bet praėjus vos dviem dienoms po sutarties pasirašymo, 1920 m. spalio 9 d. lenkai, nesilaikydami sutarties nuostatų, Vilnių okupavo. Užėmę Vilnių, skubėjo pavergti visą Lietuvą. Lietuvos kariuomenė pasitiko juos ties Širvintomis ir Giedraičiais ir 1920 m. lapkričio 19 d. sumušė. Nemaža lenkų kariuomenės dalis pateko į nelaisvę. Daug lenkų ginkluotės atiteko lietuviams. Lietuvos kariai jau ruošėsi žygiui į Vilnių, bet tuo metu atvykusi Tautų Sąjungos komisija pareikalavo nutraukti bet kokias kovas ir visus ginčytinus klausimus spręsti tik derybomis. Tokiu būdu Lietuvai teko pasitenkinti tokiomis respublikos sienomis su Lenkija, kokias buvo iki tol atkovojoji Lietuvos kariuomenė.

Kilus Antrajam pasauliniam karui Lietuva kariaujančiųjų valstybių atžvilgiu paskelbė savo neutralumą. Nepaisant to, 1940 m. birželio 15 d. Sovietų sąjunga Lietuvą okupavo. Lietuvos karinė vadovybė ne tik neleido Raudonajai armijai pasipriešinti, bet įsakė ją sutikti kaip draugišką kariuomenę.

Sovietai, užėmę Lietuvą, pradėjo krašto gyventojų represijas, kurios tapo ypač žiaurios po antrosios sovietų okupacijos. 1944 m. Lietuvos vyrai buvo verčiami stoti į dar tebekariaujančią su Vokietija sovietų armiją. Tada dauguma tarnavusių Lietuvos kariuomenėje, buvusių šaulių ir šiaip susipratusių lietuvių atsisakė eiti į okupanto kariuomenę.

Nestojusius į sovietų armiją vyrus pradėta persekioti. Ir ne tik juos, bet jų gimines, artimuosius. Vyrai buvo priversti burtis į kuopas ir pradėti partizaninį karą, kuris truko beveik 10 metų ir pareikalavo dešimčių tūkstančių Lietuvos sūnų ir dukterų gyvybių. Aprimus ginkluotajam pasipriešinimui, buvo tęsiama pagrindinė disidentinė kova iki pat nepriklausomybės atkūrimo – 1990 m. kovo 11 d.

Norėdami išsaugoti atkurtą nepriklausomybę vyrai ir moterys dieną ir naktį budėjo prie Parlamento rūmų, televizijos bokšto ir kitų svarbių įstaigų ne tik Vilniuje, bet ir visoje Lietuvoje. Tai neuniformuoti Lietuvos kariai, kurie rizikuodami savo sveikata ir gyvybe apgynę nepriklausomybę.

Dabartiniai kariai yra ne tik mūsų saugumo garantas. Jie, tarnaudami už Lietuvos ribų, dalyvauja Balkanų, Afganistano ir Irako karinėse operacijose. Apie jų gerą pasirengimą ir sumanumą kalba užsienio valstybių pareigūnai.

Minėdami Lietuvos kariuomenės 86-ąsias metines lenkiame galvas prieš buvusius Lietuvos karius, partizanus, ypač kovojusius ir žuvusius už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

Didžiuojamės dabartinais savo kariais. Gerbdami juos linkime, kad rūpestingai, kantriai ir ryžtingai atliktų savo pareigą Tėvynei, o reikalui esant, aukotųsi už ją, kaip kad aukojosi mūsų tėvai ir seneliai.

Lietuvos kariuomenės dim. kpt., Šaulių sąjungos garbės šaulys, gyd. Henrikas SINKUS

Tauro apygardos vado paminėjimas jo žūties vietoje

Autorės nuotrauka

Salė buvo pilnutėlė

LPKTS būstinės salė buvo pilnutėlė, kai kraštiečių klubo "Sūduva" nariai susirinko į pirmosios poezijos knygos

"Kad tik suspėčiau" pristatymą. Knygos autorė – Aldona Kursevičienė. Ji pasakojo: "Anksti netekau moti-

nos, todėl likusi našlaite labai liūdėjau, supratau daug netekusi. Tada gimė noras rašyti, išreikšti dvasinę būseną. Rašiau ir dėjau į stalčių... Tik Atgimimo metais kilo mintis išleisti knygą. Mano rankraščius redagavo Albinas Slavickas. Jis patarė – eilėraštyje turi būti ankšta žodžiams, o erdvu minčiam." Susirinkusiems poetė skaitė savo eiles. Gražiai apie jos kūrybą atsiliepė mokytoja Aldona Gricienė, Aldona Šernienė, Vytautas Naraškevičius. Susirinkusiuosius linksmino KTU mišrus choras "Absolventas".

Albinas SLAVICKAS
"Sūduvos" klubo
pirmininkas

Eiles skaito autorė A.Kursevičienė Z.Šiaučiulio nuotr.

Chorų šventė Kuršėnuose

Sekmadienį, lapkričio 21 dieną, Kuršėnų Šv. Jono Krikštytojo bažnyčioje įvyks penktasis respublikinis buvusių politinių kalinių ir tremtinių mišrių chorų festivalis, skirtas šv. Cecilijos, chorų globėjos, garbei. Į šventę pakviesiti chorai iš visos Lietuvos.

Cecilija – krikščionių šventoji kankinė, manoma, gyvenusi 1-ame ar 2-ame amžiuje. Apie Ceciliją – daug pasakojimų, pagal kuriuos ankstyvojo renesanso tapytojai sukūrė įvairių paveikslų. Muzikos globėja ji paskelbta 15-ame ar 16-ame amžiuje.

Šv. Cecilijos garbei Kuršėnuose prieš penkerius metus pirmą kartą buvo organizuotas buvusių politinių kalinių ir tremtinių mišrių chorų festivalis. Šio gražaus renginio organizatorė ir pradininkė –

Birutė Jarošienė, Kuršėnų buvusių politinių kalinių ir tremtinių mišraus choro vadovė, Šiaulių r. savivaldybės Kultūros sk. vyriausioji specialistė metodinė etninei kultūrai.

Šv. Cecilijos – chorų globėjos festivalis rengiamas siekiant propaguoti bažnytinę muziką, puoselėti ir skatinti kolektyvus pasirodyti visuomenei, palaikyti glaudžius ryšius su vienodo likimo draugais.

Pirmasis festivalis įvyko 2000 m. lapkričio 18 d. Fes-

tivalyje dalyvavo chorai iš Mažeikių, Klaipėdos, Radviliškio, Šiaulių, Kuršėnų, Jonavos. Šv. Mišias aukojo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Kas metai į šį festivalį atvykta vis daugiau chorų iš visos Lietuvos. Dalyviai – daugiausia brandaus amžiaus žmonės, savo jaunystę praleidę toli nuo tėvynės, iškentę Sibiro šalčius, išgyvenę ir grįžę į Lietuvą.

Linkime jiems negėstančios energijos, entuziazmo, stiprybės ir nepamiršti dainos.

Chorų vadovams, akompanuotojams – kūrybinių idėjų, skambių dainų.

Aniceta GRIKŠIENĖ
LPKTS Kuršėnų skyriaus pirmininkė

Vėlinės memoriale

Jau daugelį metų Vėlinių dieną LPKTS Alytaus skyrius surengia minėjimą Dainavos partizanų memoriale. Vėlinių dieną sušvinta šimtai žvakių, kapai papuošiami gėlių puokštėmis. Visa tai, rodos, saugo išdidus paminklas "Tėvynė šaukia". Rimtį sudrumsčia minėto skyriaus mišrus choras, skaitovai. Čia darniai susilieja malda, partizanų ir tremtinių dainos, eilės, pasakytos iš širdies gilumos: "...Surink, Tėvyne, kaulus išbarstytus! Kiekvienas vaikas Tau brangus."

Tai mus, šio renginio dalyvius, ne tik sujaukina, bet ir

paskandina prisiminimuose. Ir nors tik vieną valandą trukęs minėjimas mūsų atmintyje išlieka ilgam. Mes noriai lankome Alytaus skyriaus renginius – patriotinius ir dvasingus.

Norime nuoširdžiai padėkoti nepailstančiai LPKTS Alytaus skyriaus sekretorei Janinai Juodžbalienei, pirmininkui M. Keršuliui, tarybos nariams, balsingiems chorisams ir jų vadovui S. Mikaloniui, poetei M. Zaveckienei ir visiems skyriaus nariams. Su didele pagarba tariame jiems ačiū!

Stasė ŠILEIKIENĖ

Skelbimai

Lapkričio 26 d. sukanka 50 metų, kai žuvo Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio prezidiumo pirmininkas **gen. Jonas Žemaitis-Vytautas**. Jo atminimui Palangoje pastatytas paminklas. **Lapkričio 28 d. (sekmadienį) 12 val.** Palangos bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios, po jų – atidengiamas ir šventinamas paminklas J. Žemaičiui-Vytautui.

Kviečiame dalyvauti.

LPKTS Palangos skyrius

Lapkričio 26 d. (penktadienį) kviečiame į Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio prezidiumo pirmininko **gen. J. Žemaičio-Vytauto 50-ųjų žūties metinių minėjimą. 16 val.** šv. Mišios Jurbarko Švč. Trejybės bažnyčioje. Po šv. Mišių minėjimas Jurbarko kultūros centre. Koncertuos **gen. J. Žemaičio Lietuvos karo akademijos choras**, vadovaujamas V. Versecko.

Atkurtos LLKS Kęstučio apygardos taryba

Kviečia Rygos nacionalinė opera:

gruodžio 5 d. (sekmadienį) operetė "Šikšnosparnis", **gruodžio 11 d. (šeštadienį)** opera "Eugenijus Oneginas". Ekskursija po Rygos senamiestį, kalėdinė "Lido" šalis. Kelionės ir ekskursijos kaina – 57 Lt. Bilietas – 5 Latvijos latai.

Registruotis iki gruodžio 1 d. Kreiptis tel. (8-37) 205482 (nuo 9 iki 15 val.), (8-37) 205098 (nuo 15 iki 18 val.) arba (8-689) 54571, (8-672) 68718 (visą dieną).

Užjaučiame

Sunkią netekties valandą, mirus Motinai, užjaučiame LR Seimo narę Vincę Vaidevutę **MARGEVIČIENĖ**.
LPKTS valdyba

Nuoširdžiai užjaučiame Lietuvos Respublikos Seimo narę, LPKTS Kauno skyriaus narę Vincę Vaidevutę **MARGEVIČIENĖ** dėl Motinos mirties.
LPKTS Kauno skyrius

Skaudžią netekties valandą, mirus žmonai **Onai ARMONAITIENEI**, nuoširdžiai užjaučiu vyrą **Juožą**.
Eugenijus Šilingas

Atsiliepkite

Gal galėtum atsiliepti norilkiečiai, kurie po sukilimo numalšinimo 1954 m. buvo kalinami lageryje Zapadnyj ir pažinojusieji Petrovą Tichoną Ivanovičių ir Serikovą Petrą Michailovičių. Skambinkite **B. Zlatkui**, tel. (8-5) 2318026 arba rašykite adresu: **Žilvino g. 48, Vilnius**.

Dėmesio

Nuo 2004 m. gruodžio 1 d. LPKTS Kauno skyrius dirbs: pirmadienį ir penktadienį – 11–16 val., antradienį–ketvirtadienį – 11–18 val.

Skyriaus pirmininkė priims antradienį–ketvirtadienį – 11–18 val.

Nebrangiai išnuomojamos 81 kv. m patalpos Kaune, Laisvės al. 39.

Skambinti tel. (8-37) 323214 arba (8-656) 27861.

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Irena Juraškaitė-Ambrozienė 1929–2004

Gimė ir augo Tauragės aps., Šilalės valsč., Dryžių k. 1948 m. kartu su šeima ištremta į Irkutsko sr. Zimos r. Centralnyj Chazano k. 1957 m. grįžo į Lietuvą. Nuo 1991 metų – LPKTS Kauno skyriaus narė. Aktyviai dalyvavo Kauno sk. Dainavos poskyrio darbe, buvo seniūnė. Netekome labai nuoširdaus ir jautraus žmogaus.

Palaidota Šilalės kapinėse.

Užjaučiame dukterį, sūnų, gimines ir artimuosius.

LPKTS Kauno skyrius

Adolfina Brazdeikytė-Bertašienė 1917–2004

Gimė Skruodo r., Šauklių k., ūkininkų šeimoje. 1948 m. su šeima ištremta į Irkutsko sr. Dirbo miško darbus. Į Lietuvą grįžo 1960 m. Apsigyveno Klaipėdoje. Dirbo gėlininke. Nuo 1990 m. – LPKTS narė. Palaidota Klaipėdos Lėbartų kapinėse. Užjaučiame vyrą, sūnų ir dukteris.

LPKTS Klaipėdos skyrius

Stasys Bekeris 1920–2004

Gimė Rokiškio r., užaugo Kaune, geležinkelio šeimoje. Šeimoje augo 5 broliai. Tėvas Kazimieras su trimis sūnumis buvo represuoti už dalyvavimą 1941 m. birželio sukilime, namai konfiskuoti. Stasys Bekeris buvo sunkiai sužeistas ir ilgai gydomas Raudonojo kryžiaus ligoninėje. 1947 m. areštuotas ir nuteistas 25 m. Kalėjo Vorkutos lageriuose iki 1955 m. Į Lietuvą grįžti neleido. Vorkutoje susituokė su likimo drauge. Grįžo į Lietuvą 1959 m., dirbo konservų fabrike, vėliau prekyboje. Išaugino du sūnus. Jam pripažintas kario savanorio statusas, 2004 m. LR Prezidento V. Adamkaus apdovanotas Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu.

Palaidotas Karmėlavos kapinėse.

Ramojus Juška 1937–2004

Gimė Šiluvos mstl., Raseinių r., mokytojos ir eigulio šeimoje. 1941 m. su tėvais buvo ištremtas į Kortkeros r., Komijos ASSR. Į Lietuvą grįžo 1968 m. Tremtyje ir Lietuvoje dirbo statybose. Buvo LPKTS Raseinių sk. narys.

Palaidotas Šiluvos kapinaitėse.

Užjaučiame sūnų, dukterį ir žmoną.

LPKTS Raseinių skyrius

Vincentas Gurskis 1931–2004

Gimė Kelmėje, tarnautojo šeimoje. Mokėsi Kelmės pradžios mokykloje, vėliau – gimnazijoje. Okupacijos metais dalyvavo rezistencinėje veikloje, buvo pagrindinio grupės vadovas. 1949 m. už antisovietinę veiklą nuteistas 25 m. 6 m. kalėjo Karagandos ir Balchašo lageriuose. 1960 m. grįžo į Lietuvą. Baigė Vilniaus finansų ir kredito technikumą, Vilniaus universitetą. Dirbo Telšių, Trakų, Skaudvilės, Varėnos, Joniškio finansų skyriuose. Buvo Finansų ir kredito technikumų, Vilniaus universiteto dėstytojas. Daugiau nei 20 publikacijų, monografijų ir metodinių darbų ekonomikos ir kultūros klausimais autorius. Vilniaus aps. viršininko administracijos Apskaitos ir finansų departamento direktorius, LPKTB Revizijos komisijos pirmininkas, TS Žirmūnų sk. išdininkas, LLKS ir LKKSS narys. LLKS leidinio "Varpas" buvęs redaktorius. Parašė knygą "Lietuvos laisvės kovos 1940–1990", autobiografinę knygutę "Mūsų jaunystės auka", rinkinį "Varpo dūžiai". Išaugino du sūnus.

Užjaučiame artimuosius.

Lietuvos laisvės kovotojų sąjunga

